

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ

Helsingissä,
marraskuun 24 päivänä 1939.

Kiertokirje N:o 24.

Ostoluvat on kirjoitettava tasaisille määrille.

Kiertokirjeessä N:o 20 mainittiin, että sokerin ostolupia annettaessa ne on koetettava kirjoittaa tukkupakkausten mukaisille määrille. Sama koskee luonnollisesti myöskin kahvia, ja on otettava huomioon, että paahtimot yleensä toimittavat kahvia vain tasaisissa viiden kilon erissä, ja että ostoluvat siis on kirjoitettava tällaisille määrille. Raakakahvin tukkupakkaus on n. 60 kilon säkki. Lisäykseksi kiertokirjeeseen N:o 20 mainittakoon että kidesokerin tavallinen pakkaus on 45 tai 100 kilon säkki. Jos syntyy epävarmuutta siitä, mikä on tukkupakkauksen määrä, ostolupaa hakeva kauppias voi antaa siitä lautakunnalle tietoja.

Edelläsanoitu koskee luonnollisesti pääasiassa sellaisia ostolupia, joilla tavaraa ostetaan tukku-liikkeistä. Pienissä ostoluviissa, joilla ostetaan tavallisista vähittäisliikkeistä, voidaan käyttää pienempiäkin määriä kuin tukkupakkaukset, mutta nekin on silti aina kirjoitettava täysin kiloin.

Jos tukkuliikkeet ovat ylittäneet tai alittaneet ostolupia, niin piiritoimisto tai ministeriö ilmoittaa siitä joka kerta lautakunnille.

Tietoon on tullut sellaisia tapauksia, että tukkuliikkeet eivät ostoluvan esittäjälle aina ole lähettäneet täsmälleen sitä määrää tavaraa, mikä ostolupa on kirjoitettu. Tämä näyttää johtuneen ennen muuta siitä, että ostoluvat ovat olleet ylläesitetyllä tavalla kirjoitettuja määrille, joita tukkuliike ei voi toimittaa. Tällöin on useasti ostolupia myöskin ylitetty. Ostoluvan vanhenemisesta on joissakin tapauksissa johtunut, että sen koko määrää ei ole ennätetty lähettää.

Kansanhuoltolautakunnille.

Ministeriö on kehoittanut piiritoimistoja, kun tukkuliikkeet tilittävät niille tällaisia ostolupia, kuukausittain ilmoittamaan toimitusten vajavaisuudesta tai liikamääristä sille kansanhuoltolautakunnalle, joka on ostoluvan antanut. Samoin ministeriö itse tulee ilmoittamaan niistä ostoluvista, joita sille tilitetään. Näiden ilmoitusten perusteella kansanhuoltolautakuntien on tehtävä asian vaatimat korjaukset ostoluvan saaneen liikkeen tiliin.

Myöskin vähittäisliike voi tilittää ostolupatodistuksia. Ostolupatodistuksella saa tavaraa vain se, jonka nimelle se on kirjoitettu.

On sattunut, että vähittäisliike on toimittanut joltain pienemmältä liikkeeltä tai laitokselta saadun ostolupatodistuksen edelleen ostolupatodistuksena ostaessaan sokeria tai kahvia tukkuliikkeeltä, koska kansanhuoltolautakunta ei ole suostunut vastaanottamaan tällaista vähittäisliikkeen esittämää ostolupatodistusta. Tällainen ostolupatodistuksen „edelleensiirtäminen” ei käy päinsä. Kansanhuoltolautakunnan tulee vastaanottaa vähittäisliikkeen haltuun joutuneet ostolupatodistukset aivan kuin ostokorttikuponkitkin, sillä tällaiset ostolupatodistukset ovat osoituksena vähittäisliikkeen myynnistä. *Tukkuliikkeeltä saa vähittäisliike kahvia ja sokeria vain omalle nimelleen kirjoitetulla ostolupatodistuksella.* Muutenhan vähittäisliikkeen ostolupatodistuksia vastaan myymät erät eivät tulisi kansanhuoltolautakunnassa pidettävälle vähittäisliikkeen tarkkailutilille, jos vähittäisliike saisi ostaa tukkuliikkeeltä haltuunsa saamalla ostolupatodistuksella.

Esim. osuusliikkeelle, jolla on vähittäiskauppojen lisäksi kahviloita tai ravintoloita t. m. s. liikkeitä, on ostolupatodistuksesta selvästi käy-

tävä ilmi mihinkä tarkoitukseen kahvi tai sokeri tulee. Jos osuusliikkeen ravintola ostaa ostolupatodistuksellaan sokerin omasta keskusvarastosta, joutuu ravintolan ostolupatodistus keskusvaraston haltuun, joka tilittää ostolupatodistuksen muiden haltuunsa saamien ostolupatodistusten kanssa sille kansanhuoltolautakunnalle, joka keskusvaraston tarkkailutiliä pitää.

On näkynyt myös ostolupatodistuksia, jotka on kirjoitettu „kahvilaa ja vähittäismyyntiä varten”. On kirjoitettava eri ostolupatodistus kahvilaa ja eri todistus vähittäismyyntiä varten, sillä eri käyttötarkoituksiin on kirjoitettava eri ostolupatodistukset.

Ostolupatodistukset ovat aina voimassa kuukauden.

Ostolupatodistuksiin on painettu lihavilla kirjaimilla, että ostolupatodistus on voimassa yhden kuukauden. Vaikkakin ostolupatodistus annetaan esim. vain 2 viikon säännöstellystä kulutusta varten, ei tätä 1 kuukauden voimassaoloaikaa saa pyyhkiä yli ja muuttaa sitä kahdeksi viikoksi, sillä on aivan eri asia, kauanko ostolupatodistus on voimassa ja miten pitkää kulutusta varten ostolupatodistus on annettu. Ostolupatodistusta annettaessa voidaan saajalle huomauttaa, että se on annettu 2 viikon säännöstellystä kulutusta varten laskettuna päiväyksestä, tai voidaan tämä kirjoittaa ostolupatodistuksen alaosaan, jossa on runsaasti tyhjää tilaa. Tästä ostolupatodistuksen saaja näkee, milloinka hän on oikeutettu saamaan uuden ostolupatodistuksen.

Jotta päästäisiin yhtenäiseen käytäntöön, voidaan katsoa, että esim. lokakuun 17 päivänä annettu ostolupatodistus, johon on kirjoitettu, että se on voimassa marraskuun 17 päivään, on voimassa vielä marraskuun 17 päivän.

Vielä on huomautettava, että ostolupatodistus on kirjoitettava sen nimeen, jolleka se tulee, eikä hakijan nimeen.

Laivojen sokeri.

Liikennettä ulkomaille välittäviltä laivoilta, jotka saavat ostaa sokeria vain seuraavaa matkaansa varten, on hyvä joka kerta ostolupaa haettaessa vaatia ilmoitus niiden varastosta.

Kuponkien tilityksestä annettu kuitti ei käy ostolupatodistuksesta.

Eräät vähittäisliikkeet ovat tukkuliikkeille lähettäneet ostolupatodistusten asemasta niitä

kuitteja, joita he ovat lautakunnilta saaneet todistukseksi siitä, että ovat tilittäneet kuponkeja. Tällainen kuitti ei tietenkään vastaa ostolupaa, ja lautakuntien on kuitteja kirjoitettaessa syytä tästä huomauttaa.

Tilitykset on laadittava ja lähetettävä jakelukaussittain ja oikeaan paikkaan.

Eräät kansanhuoltolautakunnat ovat pyrkineet tilittämään piiritoimistoille kahden jakelukauden numerot samalla lomakkeella. Tällainen menettely ei tietenkään käy päinsä, vaan kukin jakelukausi on erikseen tilittävä piiritoimistolle. Tilitys on lähetettävä heti kun kaikki siihen tarvittavat tiedot ovat saapuneet.

Useat kansanhuoltolautakunnat ovat lähettäneet suoraan ministeriöön tilityksiä ja yhteenvedoja, jotka niiden olisi tullut lähettää piiritoimistoille. Jokaiseen lomakkeeseenhan on painettu, minne se lähetetään. Kiertokirjeessä N:o 22 oli luettelo, mistä asioista lautakuntien on lähetettävä tiedot ministeriöön ja mistä piiritoimistoille.

Liikkeiden ja laitosten ryhmitys yhteenvedoissa on tehtävä neudattaen seuraavaa kaavaa:

1. Vähittäiskaupat (sekä liikkeiden että myymälöiden luku mainitaan).
2. Ravintolat, ruokalaitokset, kahvilat, hotellit, täysihoidot, matkailijakodit, yömajat, kahvinlähettämöt, myyntikojut, laivat yms.
3. Yhdistykset, seurakunnat, kerhot, tilapäiskäyttö.
4. Sairaalat, parantolat, vanhain-, lasten-, toipumis- ja kunnalliskodit, rangaistus-, kasvatus- ja työlaitokset, sisäoppilaitokset, koulukeittiöt yms.
5. Puolustuslaitos (intendentuurille, Lotta Svärd-yhdistykselle, Sotilaskotiyhdistyksen ja Rannikkosotilaiden Huoltoyhdistyksen alaisille laitoksille, pakkotilaukset).
6. Mehu- ja viini- sekä säilyketehtaat.
7. Leipomot, leipä- ja keksitehtaat, makkara-tehtaat, kylmäruokaliikkeet.
8. Vesi-, virvoitusjuoma- ja mallasjuomatehtaat.
9. Makeistehtaat.
10. Lääketehtaat.
11. Muut.

Yhdenmukainen jaottelu on tarpeen sen vuoksi, että piiritoimistojen on ministeriötä varten laadittava piiristään yhteenveto sokerin ja kahvin kaupasta ja jakelusta tällaisen ryhmityksen mukaan, joten niiden on saatava vastaavat tiedot lautakunnilta. Tähän mennessä lähetettyjä yhteenvetoja ei tästä syystä kuitenkaan tarvitse korjata.

Uusien ostokorttien myöntämistä hukattujen tilalle koskevat anomukset on kansanhuoltolautakuntien ratkaistava.

Ministeriö on päättänyt ottaa noudatettavaksi sellaisen menettelytavan, milloin joku henkilö on tavalla tai toisella hukannut ostokorttinsa, että hänen on uutta korttia halutessaan anottava sitä paikkakuntansa kansanhuoltolautakunnalta kirjallisesti. Anomuksessa on selitettävä, milloin ja millä tavoin kortti on hävinnyt. Lautakunnan on asia tutkittava ja, jos aihetta on, suoritettava kuulusteluja ja tutkimuksia, minkä jälkeen se antaa päätöksensä, ottaen huomioon kiertokirjeessä N:o 6 tällaisista tapauksista annetun ohjeen.

Ellei anomuksen tekijä tyydy lautakunnan päätökseen, hänellä on oikeus valittaa siitä piiritoimistoon ja tämän päätöksestä edelleen ministeriöön, ja lautakunnan on päätöstä asianomaiselle ilmoittaessaan annettava myöskin tieto valitusmahdollisuudesta. Mahdollisesta valituksesta riippumatta on kansanhuoltolautakunnan jokaisesta uuden ostokortin saantia koskevasta päätöksestä, olipa tämä myönteinen tai kielteinen, ilmoitettava piiritoimistolle, jolloin myöskin on mainittava, mitkä ovat päätöksen perusteet.

Puolustuslaitoksen käyttöön annetaan kahvia ja sokeria vain keskuspaikkojen kautta, lukuunottamatta pakko-tilauksilla suoraan liikkeistä otettavaa tavaraa. Kansanhuoltolautakunnat eivät tällaisiin tarkoituksiin anna ostolupia.

Ministeriö on sopinut puolustuslaitoksen kanssa siitä, että puolustuslaitoksen käyttöön ja yleensä puolustustehtävissä muonitettaville annetaan kahvia ja sokeria vain

1. puolustusministeriön intendentuuriosaston,
2. Lotta Svärd-järjestön keskusjohtokunnan,
3. Sotilaskotiyhdistyksen ja
4. Rannikkosotilaiden Huoltoyhdistyksen kautta.

Nämä laitokset ja yhdistykset tulevat huolehtimaan siitä, että niiden alaisilla jakelupaikoilla kaikkialla maassa tulee olemaan kahvia ja soke-

ria tarpeelliseksi katsotuissa määrin. Paikallisten kansanhuoltolautakuntien ei siis tästä alkaen tarvitse antaa ostolupia yksityisille joukko-osastoille, Lotta Svärd-yhdistyksille tai sotilaskoedeille.

Ylläsanottu ei tietysti koske pakkotilauslipuilla otettavia eriä. Niihin nähden lautakuntien on huomattava ainoastaan, että niiden on annettava ostolupa liikkeelle, joka osoittaa pakkotilauksesta antaneensa kahvia tai sokeria. Pakkotilauslippua ei saa vaatia tilityksenä lautakunnan haltuun, sillä tavaran luovuttaneen liikkeen on se liitettävä puolustuslaitokselle lähetettävään laskuun.

Eri ostolupatodistukset kahville ja korvikkeelle.

Kahvinkorvikkeen ostoluvat sekä ravintoloita yms. että vähittäiskauppiaita varten on parasta kirjoittaa erikseen, niin että samalla ostoluvalla ei voi ostaa joko korviketta tai kahvia tai molempia.

Kahvinkorvikkeen ostolupia annetaan liikkeitten ruokaloille samojen perusteiden mukaan kuin sokerinkin ostolupia.

Sen johdosta, että hyvin monet aivan pienet, 2—3 henkeäkin käsittävät liikkeet ovat anoneet kahvinkorvikkeen ostolupia kahvin nauttimista varten työaikana, on ollut tehtävä päätös, että korvikkeen ostolupia myönnetään samojen perusteiden mukaisesti kuin sokerinkin, siis vain sellaisille liikkeitten ravintoloille, joissa nautitaan myöskin ruokaa.

Yhdistysten sokerin ja kahvin saanti.

Kansanhuoltoministeriöstä kysellään jatkuvasti, voidaanko erilaatuisille yhdistyksille, kuten nuorisoseuroille, työväenyhdistyksille, ammattiosastoille ja näihin verrattaville myöntää sokerinostolupia, kun ne järjestävät juhlia, iltamia tai kokouksia ja haluavat niiden yhteyteen järjestää ravintolan, jossa tarjoillaan muiden virvokkeiden ohella kahvia. Kiertokirjeestä N:o 13 pitäisi kyllä jo selvitä, että tällaisia tilapäistarkoituksia varten ei sokerin- ja kahvinostolupia myönnetä. Toistamme vielä aikaisemmin esitetyn yleisen ohjeen, jonka mukaan sokerinostolupia voidaan myöntää vain sellaisille ravintoloille, joissa *vakinaisesti* tarjoillaan myös ruokaa. Tavallisissa iltama- ja kokousravintoloissa on ravintolan käyttäjien totuttauduttava

kuljettamaan sokeria mukanaan, mikäli he haluavat juhlan, iltaman tai kokouksen ohella nauttia kahvia sokerin kera. Sellaisissa ravintoloissa on myös totuttauduttava käyttämään verokahvia. Paahdattamalla itse esim. ohraa niissä voidaan, jos niin halutaan, jatkaa verokahvia ja tehdä siten se hinnaltaan huokeammaksi.

Verokahvi.

Verokahvin pakkausten kooksi on hyväksytty 100, 125 ja 250 g sekä 3, 5 ja 10 kg. Vähittäiskaupassa voidaan myydä kaikenkokoisia pakkauksia, kunhan pakkaus aina myydään kokonaisena. Siis esim. 3 kilon pakkausta ei myymälässä saa myydä vähin erin, vaan ainoastaan sellaisenaan. Verokahvipakkauksen saa myymälässä avata, esim. kahvin jauhamista varten, ainoastaan ostajan nähden.

Tähän mennessä on seuraaville liikkeille myönnetty oikeus verokahvin pakkaamiseen, ja niiden tarkkailutilit pidetään ministeriössä:

Ferd. Alfthan, Viipuri.
 A/B Granholm & Käll O/Y, Kokkola.
 Hag Kahvi Oy., Helsinki.
 Helsingin Kahvipaahtimo Oy., Helsinki.
 Kahvi Osakeyhtiö, Helsinki.
 Kahvikauppa Remi, Turku.
 Kahvipaahtimo ja Kauppa Oy., Turku.
 Kansalliskauppa Osakeyhtiö Sampo, Vaasa.
 Kauppiaitten Kahvi-Osakeyhtiö, Viipuri.
 Kauppiaitten Keskuskunta r. l., Helsinki.
 J. Leskinen, Viipuri.
 Aug. Lipsanen O/Y, Pori.
 Maamiesten Kauppa Oy., Turku.
 Mokka Paahtimo Oy., Helsinki.
 Osuustukkukauppa r. l., Helsinki.
 E. A. Outisen Kahviliike, Turku.
 Gustav Paulig & Kni, Helsinki.
 O/Y Pohjoismaiden Kahvikomppania, Helsinki.
 Savon Kahvipaahtimo Oy., Mikkeli.
 Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta r. l. Helsinki.
 Talous-Osakekauppa, Helsinki.
 Turun Kahvikauppa & Paahtimo Oy., Turku.
 Veekoo-Tirronen, Turku.
 Österbottens Kafferosteri, Pietarsaari.

Erikoistapauksia kahvin säännöstelyssä.

Eräät lasten- ja poikakodit ovat ilmoittaneet tarjoilevansa kahvia alle 15-vuotiaille hoidokkeilleen vain 1—2 kertaa viikossa. Tällainen ilmoi-

tus on ostolupia kirjoitettaessa otettava huomioon ja annettava ostolupia vain todellista tarvetta varten.

Sellaisten sairaalan henkilökuntaan kuuluvien, joille ei ole annettu ostokorttia, on saatava heille kuuluva säännöllinen kahviannos sairaalan kautta, aivan samoin kuin sokerinkin.

Hotelleilla, ravintoloilla yms., joilla on oikeus ostaa sokeria henkilökuntansa ostokorteilla, ei ole tätä oikeutta kahviin nähden. Henkilökunnan on siis luovutettava ostokorttinsa liikkeelle sokerin osto varten, mutta korttikahvin, jollaista ravintolan tms. ei pidäkään voida ostaa, henkilökunta saa käyttää itse.

Teollisuussokeria koskevia määräyksiä.

Kiertokirjeessä N:o 21 ilmoitettiin, että myönnettäessä ostolupia teollisuussokerin ostamista varten, on ostolupatodistukseen merkittävä sana „teollisuussokeria”. Teollisuussokeriksi katsotaan eri teollisuustarkoituksiin menevä sokeri, paitsi ei sokeria, joka myydään ravintoloille, kylmäruokaliikkeille, leipomoille, makkaratehtaille ja Turun Sokeritehtaalte.

Teollisuussokeria myyvät sokerin tuojat: Suomen Tukkukauppiain Oy., Kauppiaitten Keskuskunta r. l., Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta r. l., Osuustukkukauppa r. l., kaikki Helsingissä, ja näiden jäsenliikkeet. Suomen Sokeri Oy. ei tällä erää myy teollisuussokeria eikä myöskään Itä-Suomen Raakasokeritehdas, Suomen Raakasokeritehdas eikä Turun Sokeritehdas.

Varsinaisiksi teollisuussokerin myyjiksi katsotaan yllämainitut neljä tuojaa. Näiden jäsenliikkeet myyvät teollisuussokeria kyseellisten tuojien puolesta. Kyseellisten neljän tuojan on osoitettava teollisuussokerin myyntinsä kansanhuoltoministeriölle. Tämän johdosta muiden myyjien, jotka siis myyvät teollisuussokeria vain näiden neljän tuojan puolesta, on toimitettava alkuperäiset teollisuussokerin ostoluvat sellaisinaan kyseellisille neljälle tuojalle. Tässä kierto-kirjeessä on edellä esitetty, että ostolupatodistusta ei saa siirtää. Tässä tapauksessa, jossa ei siis ole kysymys varsinaisesta ostolupatodistuksen siirtämisestä, ja siis vain tässä tapauksessa, kun on teollisuussokeri kysymyksessä, on alkuperäiset teollisuussokerin ostoluvat toimitettava kyseellisille neljälle tuojalle. Kansanhuoltolautakuntien kohdalta on siis huomattava, että jos jossakin tapauksessa jokin vähittäisliike välittäisi teollisuussokerin tukkuliikkeeltä jollekin pienemmälle teollisuuslaitokselle t. m. s., ei vähit-

täisliike voi saada tällaista teollisuussokerin ostolupatodistusta vaihdetuksi omaan nimeensä, vaan on tässä tapauksessa vähittäisliikkeen toimitettava ostolupatodistus tukkuliikkeelle. Vähittäisliikkeen mahdollisesti välittämän teollisuussokerin myynti ei tule merkittäväksi vähittäisliikkeen tarkkailutilille, vaan sen teollisuuslaitoksen tiliin, joka sokerin ostaa ja kansanhuoltolautakuntien pitämässä vähittäisliikkeiden tileissä ja tilityksissä ei siis teollisuussokeria voi esiintyä.

Kansanhuoltolautakuntien on piiritoimistoille jakelukaussittain ilmoitettava, kuinka monta teollisuussokerin ostolupaa lautakunta on antanut ja yhteensä kuinka suurelle määrälle.

Tomu- ja sirottesokerikin on teollisuussokeria.

On erinäisiä teollisuusaloja, jotka tarvitsevat valmisteesiinsa tomu- tai sirottesokeria.

Kirjoitettaessa ostolupatodistuksia tomu- tai sirottesokerin ostoa varten tällaisille liikkeille tai laitoksille, jotka saavat ostolupatodistuksia vain „teollisuussokerille”, on huomattava, että vastavasti on tomu- ja sirottesokerin ostoluvat kirjoitettava „teollisuustomusokerille” tai „teollisuussirottesokerille”, mitä nämä liikkeet saavat ostaa vain teollisuussokerin hintaan, mikä on nyt mk 12:— kilolta.

Teollisuustomu- ja teollisuussirottesokeria koskevat samat määräykset, kuin teollisuussokerista on annettu.

Ostolupatodistusten antamista varten tulee kansanhuoltopiirin tai -lautakunnan vaatia todisteita liikkeen tai laitoksen entisistä tomu- ja sirottesokerin ostoista, joidenka perusteella voidaan antaa ostolupatodistukset 50 %:lle entisistä ostoista. Yleensä myydään teollisuustarkoituksiin tomu- tai sirottesokeria vain siinä tapauksessa, että kidesokerin käyttäminen ei voi olla mahdollista.

Kiertokirje N:o 10.

Koska eräät kansanhuoltolautakunnat ovat ilmoittaneet, etteivät ole saaneet kiertokirjettä N:o 10, kansanhuoltoministeriö huomauttaa, että tämä kiertokirje on lähetetty ainoastaan niille kansanhuoltolautakunnille, joidenka alueella on apteekki, ja on näiden kiertokirjeiden alareunaan merkitty apteekin nimi ja sille annettava sokerimäärä.

Kunnalliskotien sokerinsaanti.

Siinä tapauksessa, että sokerin kulutus kunnalliskodissa on jo normaaliaikana ollut vain

suunnilleen 1 kg hoidokkia kohden kuukaudessa, näille tulisi nyt ainoastaan 1/2 kg henkilöä kohden kuukaudessa, saadessaan vain 50 % normaaliikulutuksesta. Tämän johdosta kansanhuoltoministeriö haluaa huomauttaa, että kunnalliskodeille voidaan myöntää sokerinostolupia määrälle, joka vastaa 1 kg hoidokkia kohden kuukaudessa, siis säännösteltä sokerimäärää, jotta kunnalliskotien hoidokit eivät joutuisi huonopaan asemaan kuin muut.

Esimerkki henkilökortin täyttämisestä.

Saapuneista kyselyistä päättäen kaikki kansanhuoltolautakunnat eivät ole täysin selvillä siitä, millä tavalla kiertokirjeessä N:o 23 selostetun kortiston henkilökortti on täytettävä. Alempana esitetään sen vuoksi tästä esimerkki.

N:o 1234/070

189516/091

Nurmi, Fredrik, Vilhelm (Ville)

Suku- ja etunimet

räättäli

Ammatti tai toimi

Synt.: 18.7.93

Oulu

Syntymäpaikka (-kunta)

Kunta		Kylä ja talo tai katu ja N:o:
070	1/10	<i>Alakylä</i>
091	37/1. B. 5	<i>Kalevank.</i>

Kortin oikeassa yläreunassa on henkilön saaman ostokortin juokseva numero sekä viivan jäljessä kortin antaneen kunnan numero.

Henkilön ristimänimistä alleviivataan se, jota hän käyttää, sikäli kuin tämä on tiedossa, ja jos puhuttelunimi on kirjoissa olevasta nimestä muodostettu (Vilhelm — Ville), se merkitään erikseen. Henkilötiedot saadaan lomakkeesta N:o 2.

Kortista käy edelleen selville, että sen haltija on asunut kunnan kylässä N:o 1, Alakylä (vertaa kaavakuvaa kiertokirjeessä N:o 23), jossa hänen ruokakuntansa numero oli 10. Hän on kuitenkin tämän jälkeen muuttanut Helsinkiin (kunta N:o 091) ja pyytänyt korttinsa siirrettäväksi sinne. Tämän johdosta korttiin on merkitty hänen uusi osoitteensa: 091, 37/1. B. 5, ja selvyuden vuoksi kirjoitettu myöskin kadun

nimi: Kalevankatu. Edelleen on kortin oikeaan kulmaan merkitty henkilön juokseva numero uudessa kunnassa. Jos henkilö muuttaa kunnan rajojen sisällä toiseen paikkaan asumaan, hänen uusi osoitteensa merkitään entisen alle, mutta kunnan ja juokseva numero ei muutu.

Kortin takapuolelle kirjoitettavat merkinnät selvinnevät kyllin hyvin kiertokirjeestä N:o 23. Sinne merkitään toistaiseksi ostokortti sarja I

jaetuksi sinä ja sinä päivänä, sekä esim. ylimääräisiin kertausharjoituksiin kutsutun henkilön kortin palautus.

Rekisteri tähänastisista säännöstelmääräyksistä.

Tämän kiertokirjeen mukana lähetetään aakkosjärjestykseen muodostettu rekisteri aikaisemmissa kiertokirjeissä annetuista erilaisista säännöstelmääräyksistä.

Kansanhuoltoministeri **R. v. Fieandt.**

Osastopäällikkö *Onni Toivonen.*

Rekisteri säännöstelymääräyksistä.

Koska kansanhuoltoministeriön kiertokirjeissä jo on ennättänyt olla lukuisasti erilaisia yksityiskohtaisia ohjeita ja määräyksiä kahvin ja sokerin kaupan ja kulutuksen säännöstelyn toimeenpanosta ja sen tarkkailusta, esitetään alempana luettelomaisesti tärkeimmät tällaiset määräykset, viitaten samalla siihen kiertokirjeeseen, jossa määräys on annettu.

Aittakauppa. Säännöstellyn tavaran jakelijoiksi voidaan hyväksyä vain elinkeinoilmoituksen tehneet liikkeet, kk. 20.

Armeijan kapitulantit ja heidän perheensä eivät saa ostokorttia, jos ovat armeijan ruuassa, kk. 6.

Henkilökortisto, kk. 23.

Hinnat, kahvin kk. 20, sokerin kk. 21.

Hotellit, ravintolat, matkustajakodit y. m. s. Täydessä ruuassa olevan henkilökunnan velvollisuus luovuttaa ostokorttinsa laitoksen käytettäväksi sokerin ostoa varten, jolloin lautakunta vähentää ostoluvasta täten saadun tavaran määrän, kk. 20.

Todellisen kulutuksen tarkkailu kk. 13.

Häät ja hautajaiset. Ostolupia sokerille voidaan myöntää, korkeintaan 30 g osanottajaa kohden, kk. 20. Kahvikorvikkeen ostolupia voidaan antaa, kk. 18.

Jakelukausi, kahvin kk. 18, sokerin kk. 1.

Kahvi, yleiset säännöstelymääräykset kk. 18. Painohäviö paahdettaessa kk. 20. Tarkkailujärjestelmä kk. 22. Verokahvi kk. 22. Tulivarastossa oleva kk. 22.

Kahvinkorvike, yleiset säännöstelymääräykset kk. 18.

Kansanhuoltolautakuntien lähetettävät tiedonannot kk. 22.

Kerhojen, myyntikojujen y. m. s. olemassaolo on todettava, kk. 6.

Kiertokirjeet, mitkä niistä koskevat kansanhuoltolautakuntia, kk. 22.

Kortistot, ministeriö lähettää kunnille henkilökortiston, mutta ei liikkeiden ja laitosten tarkkailukortistoja, kk. 20.

Kotimaisia raaka-aineita käyttävät mehu- ja säilyketehtaat saavat ostolupia sen mukaan kuin tuotantonsa ylläpitämiseen tarvitsevat, kk. 13.

Kotitalousoppilaitokset ja -kurssit saavat sokeria puolet entisestä käytöstään, kk. 6.

Kuolleet, ostokorttien pois periminen, kk. 16.

Kupongit, voimassaoloaikaa koskevat poikkeukset, kk. 6. Irroittaminen sellaisten ruokakuntien korteista, joilla on takavarikonalaista sokeria (tai kahvia), kk. 6 ja 16.

Kuponkipussit, sisällön tarkastaminen, kk. 1 ja 7.

Laivat, liikennettä ulkomaille välittävät, saavat sokeria aina seuraavaa matkaa varten; ulkomaiset laivat eivät voi ostaa sokeria, kk. 16.

Lastenkodit, saavat 75 % sokeria entisestä kulutuksestaan, siltä osalta kuin hoidokit ovat alle 12-vuotiaita, kk. 16.

Leipomot, todellisen kulutuksen tarkkailu, kk. 13. Puolustuslaitoksen tilauksia toimittavat voivat lautakunnan luvalla luovuttaa sokeria kahviloille y. m., kk. 16.

Lomakkeiden tilaaminen, kk. 22.

Lääketehtaat saavat sokeria tarpeensa mukaan, kk. 13.

Lääkärin määräyksestä annetaan sokerinostolupia, kk. 13.

Makeistehtaat, todellisen kulutuksen tarkkailu, kk. 13.

Mehiläishoitoa varten annetaan ostolupia korkeintaan 7 kilolle sokeria pesää kohden vuodessa, kk. 13.

Merentutkimusretkikunnat, kuponkien vanhene-misaika ei koske niitä, kk. 6.

Merivartioalukset, miehistö ei saa ostokorttia, kk. 6.

Mittatappio, 2 % suuruisen sallitaan, kk. 1.

Myyntihintojen tarkkailu, lautakuntien otettava selkoa kuljetuskustannuksista, kk. 1.

Ostokortti, henkilölle, joka ei sellaista ole saanut yleisessä jaossa, kk. 1. Väestönsiirron johdosta siirretyt voivat saada siellä, missä oleskelevat, kk. 20. Kelpaa kaikkialla maassa, kk. 13. Kadonnut ostokortti voidaan korvata uudella vain siinä tapauksessa, että

sen voidaan osoittaa tuhoutuneen, kk. 6. Ulkomaalaisen, kk. 1. Sairaanhoidtajien, kk. 6. Rajavartiostolaitten, kk. 6. Reserviläisten, kk. 6. Kuluvan vuoden aikana kuntaan muuttaneiden, kk. 20. Hotellien ja ravintoloiden henkilökunnan, kk. 20. Syntyneiden ja kuolleitten, kk. 16.

Ostolupa, korkeintaan kuukauden myyntiä vastaavalle määrälle, poikkeuksia vain piiritoimiston suostumuksella, kk. 1. Suurille teollisuuslaitoksille antavat piiritoimistot (aikaisemmin ministeriö) kk. 1. Tilapäistarkoituksiin ei anneta, ei myöskään tupakkateollisuutta varten, kk. 6. Eräät laitokset saavat kahvinostolupia henkilöluvun mukaan, kk. 18. Voidaan antaa, jos jollakin liikkeellä on vain kide- tai vain kovaa sokeria, vaikkakin yli kuukauden myyntivarasto, kk. 20. Kirjoitettava tukkupakkausten mukaisia määriä, kk. 20. Annettava ennen kuin varasto pääsee loppumaan, kk. 20. Käytettävä kokonaan ja muiden kuin vähittäiskauppojen ostettava koko määrä samalla kertaa, kk. 22. Hotelleilta, ravintoloilta y. m. s. vähennettävä henkilökunnan korteilla ostettu sokerimäärä, kk. 20.

Rajavartiostojen sotilaat eivät saa ostokorttia, kk. 6.

Ravintoloiden todellisen kulutuksen tarkkailu, kk. 13.

Reserviin kutsuttujen ostokortti palautettava lautakunnalle, kk. 6.

Sairaanhoidtajien ostokortit, kk. 6.

Siirappia saavat vain leipomot ja teollisuuslaitokset, kk. 1.

Syntyneille annettava ostokortti, kk. 16.

Takavarikko, kuponkien irrottaminen ostokorteista, kk. 6, 16, 18, 22. Takavarikoiduista määristä pidettävä kirjaa, kk. 1. Varastot ilmoitettava viiden päivän kuluessa, kk. 18, 22.

Tarkkailumakkeiden käyttö, sokerin, kk. 7, kahvin, kk. 18.

Teknokemialliset tehtaat saavat sokeria niin paljon kuin tuotantonsa ylläpitämiseen tarvitsevat, kk. 13.

Teollisuuden todellisen kulutuksen tarkkailu, kk. 13.

Tilapäistarkoituksiin ei anneta sokerin ostolupia, kk. 6.

Tullausilmoitukset, kk. 22.

Tullivarastoissa oleva kahvi, kk. 22.

Tupakkateollisuuteen ei anneta sokerin ostolupia, kk. 6.

Usean kunnan alueella toimivat liikkeet tilittävät kuponkinsa ja saavat ostolupia jokaisesta kunnasta, kk. 13.

Vesi- ja virvoitusjuomatehtaiden todellisen kulutuksen tarkkailu, kk. 13.

Väestönsiirrot, siirrettyä henkilöä ei ole muistutettava, vaikka hän ei käy leikkauttamassa kuponkeja takavarikossa olevan tavaran osalta, kk. 16. Siirretty henkilö saa ostaa kupongeilla, vaikka hänellä olisikin takavarikon alaista tavaraa, kk. 16. Ellei ole ennätänyt saada ostokorttia oman kuntansa jake- lussa, saakoon siellä, minne on siirretty, kk. 20.

Ylemmät virastot, tietojen pyytäminen niistä tapahtuu ministeriön kautta, kk. 22.